

Kokousaika: Tiistai 25.5.2021 klo 18.30
Kokouspaikka: Lopen kirkon kirkkosali, Pilpalantie 1, Loppi

Asialuettelo:

- 13§ Kokouksen avaus ja alkuhartaus
- 14§ Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- 15§ Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijain valinta
- 16§ Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen
- 17§ Kirkon peruskorjauksen suunnitelmat, ulkoalueet
- 18§ Kirkon peruskorjauksen suunnitelmat, sisätilat
- 19§ Selvitys seurakunnan varastotilan tarpeesta tulevaisuudessa
- 20§ Työalaesittelyt kirkkovaltuustossa
- 21§ Lisätalousarvio ilmoituskuluihin
- 22§ Kokouspalkkiot v. 2021
- 23§ Kirkkoneuvoston ohjesääntö
- 24§ Kirkkovaltuuston työjärjestys
- 25§ Täyttämättä olevien virkojen lakkauttaminen
- 26§ Tilinpäätös ja toimintakertomus
- 27§ Jäsenten esittämät asiat
- 28§ Valitusosoitus
- 29§ Kokouksen päätös

Lopella 17.5.2021

Outi Sirola
kirkkovaltuuston puheenjohtaja

Kokouskutsu esityslistoineen on postitettu kirkkovaltuuston jäsenille 17.5.2021

Pirjo Kuuluvainen
talouspäällikkö

Pöytäkirja nähtävänä:

Kokouksen tarkastettu pöytäkirja, johon on liitetty valitusosoitus, pidetään yleisesti nähtävänä kirkkoherranvirastossa 1.6.-1.7.2021 viraston aukioloaikoina maanantai - perjantai klo 9.00 - 12.00.

Kokousaika	Tiistai 25.5.2021 klo 18.36 – 20.52			
Kokouspaikka	Lopen kirkon kirkkosali, Pilpalantie 1, Loppi			
Jäsenet		paikalla	läsnä etäyhteyksin	poissa
	Alho, Aimo		§13-19	
	Auvinen, Minttu		x	
	Hatakka, Jarno	x		
	Kanerva, Risto			x
	Kenttämies, Teppo	x		
	Kuparinen, Marja-Leena		x	
	Kuparinen, Seppo			x
	Leino, Maria	x		
	Lukana, Anne		x	
	Muhonen, Pieti	x		
	Nevanpää, Kalevi		x	
	Niemelä, Asko			x
	Niemi, Arja	x		
	Saksala, Eija			x
	Salomaa, Ari			x
	Siirola, Outi	x		
	Siivonen, Johanna		x	
	Tuohimaa-Salminen, Kristiina		x	
	Vuorinen, Sakari	x		
	Vesto, Leena, varajäsen	x		
	Suonurmi, Riitta, varajäsen		x	
	Kantanen, Kati, varajäsen	x		
	Saikkonen, Marko, varajäsen		x	
Muut osallistujat	Hynynen, Tuomas, kirkkoherra	x		
	Kuuluvainen, Pirjo, talouspäällikkö		x	
Käsitellyt asiat	§§ 13 - 29			
Allekirjoitus	Outi Siirola puheenjohtaja		Pirjo Kuuluvainen pöytäkirjanpitäjä	
Pöytäkirjan tarkastus	Lopella 27.5.2021 Minttu Auvinen		Jarno Hatakka	
Pöytäkirja nähtävänä	Lopen seurakunnan kirkkoherranvirasto 27.5.-26.6.2021 viraston aukioloaikoina maanantai - perjantai klo 9.00 - 12.00			

13§ Kokouksen avaus ja alkuhartaus

Puheenjohtaja Outi Sirola avasi kokouksen klo 18.36.
Kirkkoherra Tuomas Hynynen piti alkuhartauden.

14§ Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokouskutsu ja esityslista on postitettu kirkkovaltuuston jäsenille 17.5.2021.
Kokouskutsu on ollut nähtävänä seurakunnan ilmoitustaululla 17.5.2021 alkaen.
Kokouskutsusta on ilmoitettu Lopen Lehdessä 13.5.2021.

15.3.2021 voimaan tulleen kirkkolain muutoksen myötä kirkkovaltuuston kokouksessa voi olla läsnä myös etäyhteyksien kautta.

Kirkkolain 7:3§ Päätöksentekotavat ja sähköinen kokous

Toimielimelle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa tai sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (sähköinen kokous).

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja äänyhteydessä. Sähköisessä kokouksessa seurakunnan tai seurakuntayhtymän tulee huolehtia tietoturvallisuudesta ja siitä, että salassa pidettävät tiedot eivät ole ulkopuolisten saatavilla.

Kirkkolain 7:4§ Päätösvaltaisuus, äänestäminen ja vaalit

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä. Läsnä oleviksi katsotaan myös toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Toimielimessä äänestetään esityksestä ja kaikista kannatetuista vastaehdotuksista asettamalla kaksi kerrallaan vastakkain siten, että vastaus "jaa" tai "ei" ilmaisee enemmistön kannanoton.

Vaali toimitetaan enemmistövaalina. Kahta tai useampaa luottamushenkilöä valittaessa on kuitenkin noudatettava suhteellista vaalitapaa, jos sitä vaatii niin monta vaaliin osallistuvaa, että he suhteellisessa vaalissa voisivat saada valituksi vähintään yhden ehdokkaan. Vaali voidaan toimittaa suljetuin lipuin sähköisessä kokouksessa vain, jos vaalialaisuus on turvattu.

Kirkkohallitus ohjeistaa yleiskirjeessä 6/2021, että pöytäkirjaan merkitään, ketkä osallistujista ovat läsnä varsinaisella kokouspaikalla ja ketkä sähköisesti.

On huomioitava, että Lopen seurakunnalla ei toistaiseksi ole järjestelmää, jolla sähköisessä kokouksessa voitaisiin toimittaa vaali suljetuin lipuin Kirkkolain 7:4§ tarkoittamalla tavalla. Mikäli suljettua lippuäänestystä vaaditaan Kirkkolain 7:4§ mukaisesti jossain asiassa, asia jätetään pöydälle seuraavaan kirkkovaltuuston kokoukseen.

Ehdotus: Kirkkovaltuusto suorittaa nimenhuudon ja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: suoritettiin nimenhuuto ja todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

15§ Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijain valinta

Kirkkovaltuusto päätti §3/15.1.2019 noudattaa pöytäkirjan tarkastajien valinnassa aakkosjärjestystä.

Ehdotus: Kirkkovaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Minttu Auvisen ja Jarno Hatakan. He toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

16§ Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Ehdotus: Kirkkovaltuusto hyväksyy kokouksen työjärjestyksen esityslistan mukaisena.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

17§ Kirkon peruskorjauksen suunnitelmat, ulkoalueet

Kirkkoneuvosto §97/ 11.5.2021

Lopen kirkon peruskorjausta on valmistellut arkkitehti Hanna Lyytinen sekä kirkon peruskorjauksen suunnittelutyöryhmä. Työryhmään kuuluvat kaudella 2021-2022 Minttu Auvinen, Jarno Hataka, Teppo Kenttämies, Anne Lukana, Kalevi Nevanpää ja Sari Paalijärvi, sekä työntekijöistä kirkkoherra Tuomas Hynynen, talouspäällikkö Pirjo Kuuluvainen, kiinteistömestari Olli-Pekka Levoniemi sekä Riihimäen seurakunnan kiinteistöpäällikkö Matti Humalajoki.

Kevään aikana on aiempien työryhmien työskentelyn perusteella laadittu ensimmäinen suunnitelma kirkon ulkoalueiden muutostöistä (liite 97a) sekä kustannusarvio (liite 97b). Kirkon sisä- ja ulkoalueiden muutostöitä yhdessä koskeva hankeselostus liitteenä 97c. Ehdotettujen piha-alueen muutostöiden kustannusarvio on yhteensä 644 056 euroa sisältäen arvonlisäveron. Kustannusarvio sisältää 49 600 euron varauksen projektin aikana ilmeneviin lisä- ja muutostyötarpeisiin.

Kustannuksista 192 200 euroa koostuu maa-aineksen massanvaihdoista 80 cm syvyyteen saakka koko uusittavalla alueella. Esitetty 80 cm syvyys perustuu maaperätutkimuksiin. Todennäköisesti työn aikana havaitaan, että vain osa maa-aineksesta tarvitsee vaihtaa riittävän kantavuuden ja routimattomuuden saavuttamiseksi. Massanvaihdon kustannus jää siten todennäköisesti huomattavasti arvioitua pienemmäksi, mutta suunnitelmia käsiteltäessä on luonnollisesti varauduttava kalliimpaan vaihtoehtoon.

Lopen kirkko on suojeltu kirkko ja seurakunnalla on mahdollisuus hakea avustusta korjauskustannuksiin kirkkohallitukselta.

Suunnitelmat on rajattu siten, että ulkoalueiden muutostyöt kattavat myös kirkon portaat ja kirkon pääovelle johtavan invaluisikan. Ulkoalueiden suunnitelmiin sisältyy teknisiä järjestelmiä ja varauksia esimerkiksi kirkon tulevaa lämmitysratkaisua varten (ehdotetut

ilmanlämpöpumppujen ulkoyksiköt). Siksi sisätilojen ja ulkoalueiden suunnittelua on syytä edistää yhdessä, vaikka muutostöiden toteutus tapahtuisi eri aikaan.

Ehdotuksella pyritään

- parantamaan kirkon saavutettavuutta leventämällä kirkon pohjoispuolista ajoväylää kirkonmäelle, lisäämällä pysäköintitilaa kirkon välittömään läheisyyteen, merkitsemällä invapaikat, sekä uusimalla kirkon pääovelle johtava invaluiska vastaamaan nykyaikaisia vaatimuksia
- parantamaan kirkon turvallisuutta merkitsemällä sallittuja pysäköintialueita ja siten vähentämällä ”villää” pysäköintiä kirkon läheisyydessä, uusimalla kirkon piha-alueen kulkuvalaistuksen, rakentamalla ja merkitsemällä palokunnan nostopaikat, leventämällä kirkon pohjoispuolista ajoväylää, mikä parantaisi pelastusajoneuvojen mahdollisuutta päästä kirkonmäelle sekä rakentamalla kameravalvonnan kirkonmäelle
- parantamaan kirkon käytettävyyttä ja viihtyisyyttä rakentamalla monikäyttöistä tilaa kirkon luoteispuolelle (nykyisen varastorakennuksen paikalle), uusimalla kulkuväylien pinnoitukset
- parantamaan kirkon teknisiä ominaisuuksia kuten pintavesien ohjausta ja pihavalaistuksen kaapelointia ym.

Kirkkolain 9:3§ perusteella kirkon olennaisista muutoksista päättää kirkkovaltuusto määräenemmistöllä. Määräenemmistö merkitsee sitä, että ”vähintään kaksi kolmasosaa läsnä olevista ja enemmän kuin puolet kaikista kirkkovaltuuston jäsenistä” kannattaa esitystä.

Kirkkolain 14:2§ mukaan kirkkoon ja sen piha-alueelle tehtävä olennainen muutos tulee alistaa kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Kirkon peruskorjaustyöryhmä on käsitellyt suunnitelmia kokouksessaan 5.5.2021, ja todennut ulkoalueista:

Työryhmä ehdottaa kirkkoneuvostolle:

- turvallisuusnäkökulman huomioimista
- pitkää aikaperspektiiviä – teemme ratkaisuja n. 100 vuoden ajalle
- suunnitelmia esitellään kirkkovaltuustolle ja seurakuntalaisille, mutta ei ehdoteta päätöksen tekemistä

sekä sisä- ja ulkoalueiden suunnitelmista yhdessä:

- kirkon peruskorjauksen suunnitelmien toteutuksen sisältöä, rajaamista, aikataulutusta ja toteutusta harkitaan seurakunnan taloudelliset, ajallisesti kestävät ja turvallisuuteen liittyvät reunaehdot sekä talouden tasapaino huomioiden.

Kirkkoneuvosto on §51 / 19.3.2019 päättänyt, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Talouspäällikkö arvioi, että ehdotetut piha-alueiden muutostyöt parantavat alueen saavutettavuutta, turvallisuutta, kestävyttä ja viihtyisyyttä.

Taluspäällikön päätösehdotus:

- a) Kirkkoneuvosto tutustuu liitteinä 97a, 97b ja 97c olevaan piha-alueen muutostöitä koskevaan ehdotukseen, kustannusarvioon ja sekä hankeselostukseen.
- b) Kirkkoneuvosto linjaa, millä tavalla muutostöiden suunnittelua jatketaan.
- c) Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto merkitsee tiedokseen liitteenä 97d olevan kirkon peruskorjauksen suunnittelutyöryhmän muistion.
- d) Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto keskustelee kirkon piha-alueen muutostöitä koskevasta ehdotuksesta, kustannusarviosta ja linjaa kirkkoneuvoston esityksen perusteella, millä tavalla muutostöiden suunnittelua jatketaan.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkoneuvosto esittää lausuntonaan kirkkovaltuustolle kirkon ulkoalueiden suunnittelusta:

- on arvioitava, mitkä ehdotetut muutostyöt ovat välttämättömiä ja miten kokonaiskustannusta voitaisiin pienentää ilman, että ehdotettuja toimenpiteitä tarvitsisi olennaisesti karsia
- toivotaan arviota, minkä verran maa-ainesta on välttämättöntä vaihtaa
- on selvitettävä, missä järjestyksessä sisä- ja ulkoalueelle ehdotettavat työt olisi hyvä tehdä, ja onko työt tehtävä kerralla
- toivotaan viraston parkkipaikalle johtavan maastoportaikon lisäselvitystä
- suunnittelua voidaan jatkaa sillä ajatuksella, että varastorakennus puretaan.

Kirkkovaltuusto §17/ 25.5.2021

Liitteet 17a piha-alueen muutostyöehdotus, 17b kustannusarvio, 17c hankeselostus, 17d kirkon peruskorjauksen suunnitteluryhmän muistio

Ehdotus:

- 1) Kirkkovaltuusto merkitsee tiedokseen liitteenä 17d olevan kirkon peruskorjauksen suunnittelutyöryhmän muistion
- 2) Kirkkovaltuusto keskustelee kirkon piha-alueen muutostöitä koskevasta ehdotuksesta, kustannusarviosta ja linjaa kirkkoneuvoston esityksen perusteella, millä tavalla muutostöiden suunnittelua jatketaan.

Päätös:

- 1) ehdotuksen mukainen.
- 2) suunnittelua jatketaan kirkkoneuvoston linjaamalla tavalla. Suunnittelua jatketaan piharakennuksen osalta huomioiden mahdollinen lämmitysjärjestelmän tilatarve.

18§ Kirkon peruskorjauksen suunnitelmat, sisätilat

Kirkkoneuvosto §98/ 11.5.2021

Lopen kirkon peruskorjausta on valmistellut arkkitehti Hanna Lyytinen sekä kirkon peruskorjauksen suunnittelutyöryhmä. Työryhmään kuuluvat kaudella 2021-2022 Minttu Auvinen, Jarno Hatakka, Teppo Kenttämies, Anne Lukana, Kalevi Nevanpää ja Sari Paalijärvi, sekä työntekijöistä kirkkoherra Tuomas Hynynen, taluspäällikkö Pirjo Kuuluvainen, kiinteistömestari Olli-Pekka Levoniemi sekä Riihimäen seurakunnan kiinteistöpäällikkö Matti Humalajoki.

Kevään aikana on aiempien työryhmien työskentelyn perusteella laadittu ensimmäinen suunnitelma kirkon sisätilojen muutostöistä (liite 98a) sekä kustannusarvio (liite 98b). Kirkon sisä- ja ulkoalueiden muutostöitä yhdessä koskeva hankeselostus on edellisen pykälän liitteenä 97d.

Kustannusarvion kokonaissumma on 694 400 euroa sisältäen arvonlisäveron. Kustannusarvio sisältää 49 600 euron varauksen projektin aikana ilmeneviin lisä- ja muutostyötarpeisiin. Suunnittelun tarkentuessa kustannusarvio tulee tarkentumaan, ja on mahdollista, että kaikkia suunnitelmiin ja kustannusarvioon sisällytettyjä muutostöitä ei ehdoteta tehtäväksi. Toisaalta esimerkiksi musiikkisalın kalusteista ei ole tehty yksityiskohtaista ehdotusta, vaan arvio perustuu vastaaviin tiloihin yleisesti soveltuvien kalusteiden hintatasoon.

Lopen kirkko on suojeltu kirkko ja seurakunnalla on mahdollisuus hakea avustusta korjauskustannuksiin kirkkohallitukselta.

Ehdotuksella pyritään

- parantamaan kirkon energiatehokkuutta siten, että kirkon lämmitys hoituu suurimmaksi osaksi ilmanlämpöpumpuilla sekä lisäämällä eristeitä musiikkisalın lattian alle.
- parantamaan kirkon käytettävyyttä, viihtyisyyttä ja siisteyttä maalaamalla sisäpintoja, kalustamalla musiikkisali monitoimitilaksi, poistamalla kirkkosalista muutamia penkkejä sekä uusimalla kirkon valaistusta
- parantamaan kirkon turvallisuutta uusimalla sähköjärjestelmiä
- parantamaan kirkon saavutettavuutta uusimalla valaistus

Kirkkolain 9:3§ perusteella kirkon olennaisista muutoksista päättää kirkkovaltuusto määräenemmistöllä. Määräenemmistö merkitsee sitä, että ”vähintään kaksi kolmasosaa läsnä olevista ja enemmän kuin puolet kaikista kirkkovaltuuston jäsenistä” kannattaa esitystä.

Kirkkolain 14:2§ mukaan kirkkoon tehtävä olennainen muutos tulee alistaa kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Kirkon peruskorjaustyöryhmä on käsitellyt suunnitelmia kokouksessaan 5.5.2021, ja todennut sisätilojen suunnitelmista:

Työryhmä ehdottaa kirkkoneuvostolle:

- vuosikymmenten aikana on kertynyt korjausvelkaa
- suunnitelmia esitellään kirkkovaltuustolle ja seurakuntalaisille, mutta ei ehdoteta päätöksen tekemistä

sekä sisä- ja ulkoalueiden suunnitelmista yhdessä:

- kirkon peruskorjauksen suunnitelmien toteutuksen sisältöä, rajaamista, aikataulutusta ja toteutusta harkitaan seurakunnan taloudelliset, ajallisesti kestävät ja turvallisuuteen liittyvät reunaehdot sekä talouden tasapaino huomioiden.

Kirkkoneuvosto on §51 / 19.3.2019 päättänyt, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Talouspäällikkö arvioi, että ehdotetut muutostyöt parantavat kirkon saavutettavuutta, turvallisuutta, kestävyyttä ja viihtyisyyttä.

Taluspäällikön päätösehdotus:

- a) Kirkkoneuvosto tutustuu liitteinä 98a ja 98b olevaan kirkon sisätilojen muutostöitä koskevaan ehdotukseen ja kustannusarvioon sekä aiemmassa pykälässä käsiteltyyn liitteenä 97c olevaan hankeselostukseen.
- b) Kirkkoneuvosto linjaa, millä tavalla kirkon sisätilojen muutostöiden suunnittelua jatketaan.
- c) Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto keskustelee kirkon sisätilojen muutostöitä koskevasta ehdotuksesta ja kustannusarviosta, ja linjaa kirkkoneuvoston esityksen perusteella, millä tavalla muutostöiden suunnittelua jatketaan.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkoneuvosto esittää lausuntonaan kirkkovaltuustolle kirkon sisätilojen suunnittelusta:

- on arvioitava, mitkä ehdotetut muutostyöt ovat välttämättömiä ja miten kokonaiskustannusta voitaisiin pienentää ilman, että ehdotettuja toimenpiteitä tarvitsisi olennaisesti karsia
- yksityiskohtien suunnittelua on syytä täsmentää, esimerkiksi lasten alueen sijoitus ja tarpeellisuus, sähköiset virsitaulut, valaisimet ym.
- selvitetään vielä, onko kirkkosalin lämpötilan laskeminen talviaikana mahdollista toiminnan ja urkujen kannalta
- suunnittelua jatkettaessa arvioidaan, ovatko ehdotetut ratkaisut kestäviä ja muunneltavissa muuttuviin toiminnallisiin tarpeisiin.

Kirkkovaltuusto §18 / 25.5.2021

Liitteet 18a suunnitelma kirkon sisätilojen muutostöistä, 18b kustannusarvio

Ehdotus:

Kirkkovaltuusto keskustelee kirkon sisätilojen muutostöitä koskevasta ehdotuksesta ja kustannusarviosta, ja linjaa kirkkoneuvoston esityksen perusteella, millä tavalla muutostöiden suunnittelua jatketaan.

Päätös:

Kirkkovaltuusto päätti, että suunnittelua jatketaan kirkkoneuvoston linjaamalla tavalla, sillä lisäyksellä että selvitetään kirkkosalin ja musiikkisalin lattian eristystä, ja selvitetään uudelleen eri lämmitysjärjestelmävaihtoehtoja.

19§ Selvitys seurakunnan varastotilan tarpeesta tulevaisuudessa

Kirkkoneuvosto §96/ 11.5.2021

Kiinteistömestari Olli-Pekka Levoniemi ja talouspäällikkö Pirjo Kuuluvainen on laatineet liitteenä 96a olevan varastotilaselvityksen seurakunnan nykyisistä varastotiloista ja niiden sopivuudesta erilaisten tavaroiden, koneiden yms. varastoimiseen.

Taluspäällikön päätösehdotus:

1. Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto merkitsee tiedokseen liitteenä 96a olevan selvityksen varastotilan tarpeesta. Kirkkoneuvosto arvioi, että kirkon pihalla nykyisin sijaitsevalla varastorakennuksella ei ole tarvetta tulevaisuudessa varastotilana.
2. Kirkkoneuvosto antaa taluspäällikölle ja kiinteistötyöryhmälle tehtäväksi laatia ehdotus hautausmaan huoltorakennuksen yhteydessä sijaitsevan vanhan varastorakennuksen ("peltihallit") korvaamisesta uuden varastohallin lisäosalla.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §19 / 25.5.2021

Liite 19a varastotilaselvitys

Ehdotus: Kirkkovaltuusto merkitsee tiedokseen liitteenä 19a olevan varastotilaselvityksen.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

20§ Työalaesittelyt kirkkovaltuustossa

Kirkkoneuvosto §61/ 23.3.2021

Seurakunnan eri toiminnot ovat aiemmilla valtuustokausilla ja kirkkoneuvoston toimikaudella 2019-2020 esittäytyneet kirkkovaltuustossa. Valtuutetuilla on ollut mahdollisuus kysyä ja keskustella eri toiminnoista esittelyn yhteydessä.

Aiemmillä valtuustokausilla uusia työntekijöitä on pyydetty esittäytymään kirkkovaltuuston kokouksiin.

Molemmat käytännöt ovat kirkkoherran arvion mukaan osoittautuneet toimiviksi.

Korona-aikana osa esittelyistä on kuitenkin jäänyt pois kokousten keston minimoimiseksi. Kirkkolain mahdollistaessa sähköiset kokoukset myös työalaesittelyt ja uusien työntekijöiden esittäytyminen voidaan hoitaa tarvittaessa etäyhteyksin.

Vuonna 2022 pidetään kirkkoherran arvion mukaan vain kolme kirkkovaltuuston kokousta.

Kirkkoherran päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto tutustuu työalojen toimintaan seuraavasti:

2 / 2021 Kiinteistö- ja hautaus toimi sisältäen suntion työn, leirikeskus

3 / 2021 Kirkkoherranvirasto, taloustoimisto ja KIPA

- 4 / 2021 yhteistyökumppaneiden toteuttamat toiminnot (sairaalasielunhoito, palveleva puhelin, keskusrekisteri, atk-palvelut ym.) sekä metsätalous
1 / 2022 Jumalanpalveluselämä, kirkkomusiikki, aikuistyö, tiedotus
2 / 2022 varhaiskasvatus, varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyö, partio
3 / 2022 Diakonia, lähetystyö

Työalaesittelyjen yhteydessä kutsutaan seurakunnan uudet työntekijät esittäytymään kirkkovaltuustossa.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §20 / 25.5.2021

Ehdotus: Kirkkovaltuusto tutustuu kokouksessaan 25.5.2021 seurakunnan kiinteistö- ja hautaustoimeen sisältäen suntion työn ja leirikeskuksen.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

Suntio Anu Korpioksa esittäytyi, kertoi suntion työstä ja mm. kirkkoteksteilleistä. Kausipuutarhuri Kirsi Räsänen kertoi hautausmaan ja hautojen hoidon tehtävistä ja ajankohtaisista asioista, mm. sankarihautausmaan kunnostuksesta. Kiinteistömestari Olli-Pekka Levoniemi kertoi kiinteistöhuollon ja haudankaivuun tehtävistä mm. turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Seurakuntaemäntä Merja Sokka ja uusi seurakuntaemäntä Jenni Kuosmanen kertoivat leirikeskuksen toiminnasta, seurakunnan keittiötoimesta ja siivoustöistä. Koronavuonna tehtävät ovat olleet entistäkin vaihtelevampia. Ympäristödiplomi vaikuttaa hankintoihin.

Aimo Alho poistui kokouksesta klo 20.13 pykälän 20 käsittelyn aikana.

21§ Lisätalousarvio ilmoituskuluihin

Kirkkoneuvosto §32 / 9.2.2021

Lopen lehti on 1.2.2021 siirtynyt Mediatalo Keskisuomalaisen omistukseen.

Omistajavaihdoksen myötä totutut ”seurakunta uutiset” jäävät lehdestä pois. Tilalle tulevat, jos seurakunta haluaa, maksulliset ilmoitukset.

Seurakunnan on kirkkoherran johdolla syytä arvioida, ilmoitetaanko Lopen lehdessä tulevaisuudessa seurakunnan toiminnasta viikottain vai harvemmin. Tiedotusta voidaan mahdollisesti toteuttaa tulevaisuudessa osittain esimerkiksi seurakunnan omalla tiedotteella, joka jaetaan joko postin tai mainosjakelun kautta. On kuitenkin selvää, että aiempaa vastaavan ilmoitustason ylläpitäminen lisää kustannuksia aiempiin vuosiin verrattuna.

Kirkkoherran päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto päättää 5000 euron lisätalousarviosta ilmoituskuluihin työalalle Tiedotus ja viestintä.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §21 / 25.5.2021

Ehdotus:

Kirkkovaltuusto päättää 5000 euron lisätalousarviosta ilmoituskuluihin työalalle Tiedotus ja viestintä.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

22§ **Kokouspalkkiot v. 2021**

Kirkkoneuvosto § 48 / 9.3.2021

Kirkkovaltuusto päättää seurakunnan luottamushenkilöille maksettavien kokouspalkkioiden ja matkakorvausten suuruudesta ja maksamisperiaatteista. Kirkkovaltuusto on päättänyt §8 / 15.1.2019, että luottamushenkilöiden kokouspalkkiot tarkistetaan vuosittain valtuuskaudella 2019-2022.

Liitteenä 48a on ehdotus kokouspalkkioista vuodelle 2021.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto päättää vuoden 2021 kokouspalkkioista liitteen 48a mukaisesti.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto § 22 / 25.5.2021

Liite 22a ehdotus kokouspalkkioista vuodelle 2021.

Ehdotus:

Kirkkovaltuusto päättää vuoden 2021 kokouspalkkioista liitteen 22a mukaisesti.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

23§ **Kirkkoneuvoston ohjesääntö**

Kirkkoneuvosto §88/ 11.5.2021

Kirkkoneuvoston toimintatavoista ja viranhaltijoille delegoidusta ratkaisuvallasta päätetään kirkkoneuvoston ohjesäännöllä.

Lopen seurakunnan voimassa oleva kirkkoneuvoston ohjesääntö on hyväksytty kirkkovaltuustossa 8.5.2014 ja vahvistettu tuomiokapitulissa 17.12.2014.

Lopen seurakunnassa kirkkoneuvoston ohjesääntö on hyväksytty ehdollisena kirkkovaltuustossa viimeksi vuoden 2020 alussa. Tuolloin odotettiin, että kirkkohallituksen esityksen 10/2020 mukainen kirkkolaki tulisi voimaan lähitulevaisuudessa. Keväällä 2020 eduskunnan hallintovaliokunta kuitenkin keskeytti ehdotuksen mukaisen lakiesityksen

käsittelyn. Siksi Lopen kirkkovaltuuston §8 / 11.2.2020 hyväksymä kirkkoneuvoston ohjesääntö ei tule lainkaan voimaan.

Sähköiset kokoukset mahdollistava kirkkolain muutos on tullut voimaan maaliskuussa 2021. Kirkkohallitus on kehottanut yleiskirjeessään 6/2021 seurakuntia päivittämään toimielimiä koskevat ohjesäännöt ja työjärjestykset tältä osin.

Nyt ehdotettavaan kirkkoneuvoston ohjesääntöön on sähköisiä kokouksia koskevien säädösten lisäksi sisällytetty v. 2020 ehdotettu varhaiskasvatuksen työalajohtajan päätösvalta alaisiaan työntekijöitä ja viranhaltijoita koskevissa asioissa. Uudessa 11a§ ehdotetaan, että varhaiskasvatuksen työalajohtaja voi tehdä alaisiaan työntekijöitä / viranhaltijoita koskevia päätöksiä esimerkiksi lyhyistä virkavapaista, sijaisuuksista ja vuosilomista.

Lisäksi uudessa 12§ kirkkoherralle esitetään mahdollisuutta käyttää talouspäällikölle kuuluvaa ratkaisuvalltaa talouspäällikön vuosilomien, virkavapaiden ja viran täyttämättä olemisen aikana. Nykyisellään Lopen seurakunnassa ei ole henkilöä, jonka virkatehtäviin kuuluisi talouspäällikön sijaistaminen vuosilomien ym. aikana, ja ehdotuksella mahdollistettaisiin talouspäällikön ratkaisuvallan käyttäminen myös talouspäällikön poissaolojen aikana.

Kirkkoneuvosto päätti 19.3.2019, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Osana asian valmistelua talouspäällikkö arvioi, että ehdotetuilla muutoksilla ohjesääntöön (sähköisillä kokouksilla) voi olla vähäisiä myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto hyväksyy liitteen 88a mukaisen kirkkoneuvoston ohjesäännön, ja alistaa sen Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulin vahvistettavaksi Kirkkolain 10:3§ mukaisesti.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §23 / 25.5.2021
Liite 23a Kirkkoneuvoston ohjesääntö

Päätösehdotus:

Kirkkovaltuusto hyväksyy liitteenä 23a olevan kirkkoneuvoston ohjesäännön ja alistaa sen Tampereen hiippakunnan tuomiokapitulin vahvistettavaksi Kirkkolain 10:3§ mukaisesti.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

24§ Kirkkovaltuuston työjärjestys

Kirkkoneuvosto §89/ 11.5.2021

Kirkkojärjestyksen 8:8§ perusteella kirkkovaltuusto vahvistaa itselleen työjärjestyksen. Kirkkovaltuuston voimassaoleva työjärjestys on hyväksytty 15.1.2019.

Lopen seurakunnassa kirkkovaltuuston työjärjestys on hyväksytty ehdollisena kirkkovaltuustossa viimeksi vuoden 2020 alussa. Tuolloin odotettiin, että kirkkohallituksen esityksen 10/2020 mukainen kirkkolaki tulisi voimaan lähitulevaisuudessa. Keväällä 2020 eduskunnan hallintovaliokunta kuitenkin keskeytti ehdotuksen mukaisen lakiesityksen käsittelyn. Siksi Lopen kirkkovaltuuston §8 / 11.2.2020 hyväksymä kirkkovaltuuston työjärjestys ei tule lainkaan voimaan.

Kirkkolain maaliskuussa 2021 voimaantullut muutos mahdollistaa sähköiset kokoukset. Uuteen työjärjestykseen ehdotetaan kirjattavaksi sähköisten kokousten käytännöt.

Kirkkoneuvosto päätti 19.3.2019, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Osana asian valmistelua talouspäällikkö arvioi, että ehdotetuilla muutoksilla työjärjestykseen (sähköisillä kokouksilla) voi olla vähäisiä myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto hyväksyy liitteen 89a mukaisen kirkkovaltuuston työjärjestyksen ja ottaa sen käyttöön 1.6.2021 alkaen.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto § 24/ 25.5.2021

Liite 24a Kirkkovaltuuston työjärjestys

Ehdotus: Kirkkovaltuusto hyväksyy liitteen 24a mukaisen kirkkovaltuuston työjärjestyksen ja ottaa sen käyttöön 1.6.2021 alkaen.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

25§ Täyttämättä olevien virkojen lakkauttaminen

Kirkkoneuvosto §93/ 11.5.2021

Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa on viime vuosikymmeninä muutettu virkasuhteita työ sopimussuhteiksi. Myös Lopen seurakunnassa on rekrytoitu useita työ sopimussuhteisia henkilöitä aiempien virkasuhteisten henkilöiden sijaan.

Virkasuhde on edelleen perusteltu seurakunnassa silloin kun henkilön tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttö (virkapäätösten tekeminen seurakunnan edustajana) tai ns. hengellinen työ seurakunnassa.

Lopen seurakunnassa on nykyisellään seuraavat virkasuhteet:

Kirkkoherra

Seurakuntapastori (2 virkaa)

Kanttori

Diakonian virka

toinen diakonian virka (täyttämättä)

Nuorisotyönohjaaja (2 virkaa)

Varhaiskasvatuksen työalajohtaja

Taluspäällikkö

Toimistos sihteeri (täyttämättä)

Lisäksi seurakunnassa voi työskennellä Kirkkolain 6:1§ 4.mom. perusteella määräaikaista virkasuhteisia, ilman että tehtävää varten on perustettu virka. Näin esimerkiksi

leirityöntekijät ja kesäkanttori voidaan ottaa virkasuhteeseen, mikä on perusteltua tehtävien luonteen vuoksi.

Lopen seurakunnassa on täyttämättä seuraavat virat, joita ei ole lakkautettu:

- Diakonian toinen virka, johon liittyi lähetyssihteerin tehtäviä. Viranhaltija irtisanoutui tammikuussa 2020 ja virka jätettiin täyttämättä.
- Toimistosihteerin virka, viranhaltija irtisanoutui siten että virkasuhde päättyi syyskuussa 2020. Tilalle rekrytoitiin työ sopimussuhteinen työntekijä.

Nyt ehdotettavalla virkojen lakkauttamisella ei ole vaikutuksia nykyisin palvelussuhteessa oleviin henkilöihin, heidän työhönsä tai seurakunnan toimintaan.

Kirkkoneuvosto päätti 19.3.2019, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Kirkkojärjestyksen 23:3§ velvoittaa seurakunnan arvioimaan päätöstensä lapsivaikutuksia.

Päätettäessä viran täyttämättä jättämisestä §49 / 7.4.2020 kirkkoherra arvioi lapsi- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia seuraavasti:

”Osana asian valmistelua kirkkoherra arvioi, että ehdotetulla ratkaisulla voi olla jonkin verran kielteisiä lapsivaikutuksia, koska seurakunnan kasvatustyöstä vähennetään laskennallisesti 35% nuorisotyönohjaajan työpanoksesta. Diakonian viran täyttämättä jättämisellä voi olla kielteisiä vaikutuksia erityistä tukea tarvitsevien diakonian ryhmien palvelemiseen, koska laskennallisesti diakonian viranhaltijoiden työpanos seurakunnassa pienenee 55% yhden henkilön vuotuisesta työajasta. Ehdotettu ratkaisu kuitenkin edistää sitä, että seurakunnan talous pysyy kestäväällä pohjalla ja toimintaa voidaan jatkaa mahdollisimman mielekkäällä ja kaikkia seurakuntalaisia palvelevalla tavalla.”

Tätä vähennystä diakoniatyöstä on kompensoitu jakamalla töitä ensin diakonissan ja kappalaisen välillä, ja myöhemmin lisäämällä kappalaisen viran tilalle perustetun seurakuntapastorin viran työpanosta diakoniatyöhön.

Taluspäällikkö arvioi, että yllä esitetyt vaikutukset ovat seuranneet diakonian viran täyttämättä jättämisestä, eikä mainittujen virkojen lakkauttamisella sinänsä ole kielteisiä lapsi- tai yhdenvertaisuusvaikutuksia. Koska taloustilanteessa ei ole kevään 2020 jälkeen ollut merkittävää käännettä parempaan, täyttämättä jätetyn diakonian viran lakkauttaminen on perusteltua.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto lakkauttaa Lopen seurakunnan toimistosihteerin ja diakonian täyttämättä olevat virat 1.6.2021 lukien.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §24/ 25.5.2021

Ehdotus: Kirkkovaltuusto lakkauttaa Lopen seurakunnan toimistosihteerin ja diakonian täyttämättä olevat virat 1.6.2021 lukien.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

26§ Tilinpäätös ja toimintakertomus

Kirkkoneuvosto §78 / 6.4.2021

Seurakunnan tilinpäätöksen laatimista ja käsittelyä koskevat säännökset ovat kirkkojärjestyksen 15 luvun 5§:ssä. Seurakunnan on tilinpäätöksen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja mahdollisista toimenpiteistä talouden tasapainottamiseksi.

Liitteenä 78a on Lopen seurakunnan tasekirja ja toimintakertomus vuodelta 2020.

Se sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen, talousarviovertailut työaloittain ja pääluokittain, rahoituslaskelman ja investointiosan. Myös erilliskirjanpitoa hoidetun hautainhoitorahaston tilinpäätös vuodelta 2020 sisältyy tasekirjaan.

Taseen loppusumma 31.12.2020 on 4.140.149,29 euroa. Tuloslaskelman toimintatuotot 2020 ovat 233.499,74 euroa ja toimintakulut 1.685.759,46 euroa. Verotulot ja valtionrahoitus yhteensä ovat 1.607.131,69 euroa ja tilikauden alijäämä -48.636,35 euroa. Verohallinnon veronsaajat-palvelun mukaan kirkollisveroja tilitettiin seurakunnille yhteensä 916,7 miljoonaa euroa vuonna 2020. Määrä lisääntyi 1,7 % vuodesta 2019. Kirkollisverotuotto Lopella väheni 0,45 % eli 6.576 euroa (edellisenä vuonna kasvoi 4 % eli 56.752 euroa).

Taluspäällikön päätösehdotus:

- 1) Kirkkoneuvosto toteaa seurakunnan tilinpäätöksen alijäämän -48.636,35 €.
- 2) Kirkkoneuvosto toteaa hautainhoitorahaston alijäämän -20.966,56 €.
- 3) Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että tilikauden alijäämä -48.636,35 € kirjataan taseen edellisten tilikausien yli/alijäämään. Kirkkoneuvosto allekirjoittaa tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajan tarkastettavaksi.
- 4) Kirkkoneuvosto esittää, että tilintarkastuksen jälkeen kirkkovaltuusto päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä.

Käsittely: kirkkoneuvoston kokouksessa paikan päällä olevat kirkkoneuvoston jäsenet allekirjoittivat tilinpäätöksen. Etäyhteyksin kokoukseen osallistuvia kirkkoneuvoston jäseniä pyydetään käymään kirkkoherranvirastolla allekirjoittamassa tilinpäätös kokousta seuraavana päivänä.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §26 / 25.5.2021
Liite 26a Toimintakertomus ja tilinpäätös
Liite 26b Tilintarkastuslausunto

Ehdotus:

Kirkkovaltuusto päättää liitteen 26a mukaisen tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Päätös: Kirkkovaltuusto vahvisti liitteen 26a mukaisen tilinpäätöksen ja päätti myöntää vastuuvapauden tilivelvollisille.

27§ Jäsenten esittämät asiat

-

28§ Valitusosoitus

Liite 28a Muutoksenhakukiellot ja valitusosoitus

Ehdotus: Liitteen mukaiset muutoksenhakukiellot ja valitusosoitus liitetään kokouksen pöytäkirjaan.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

29§ Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.52.

VALITUSOSOITUS JA MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Pöytäkirja §28 / Liite 28a

MUUTOKSENHAKUKIELLOT**Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot**

Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain (1054/1993) 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 146 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hankintalain mukaista valitusta ei voi tehdä päätöksestä tai muusta ratkaisusta, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.

Pöytäkirjan pykälät: 13-20, 27-29**VALITUSOSOITUS**

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Valitusviranomainen ja yhteystiedot:**Hämeenlinnan hallinto-oikeus**

Käyntiosoite: Raatihuoneenkatu 1, Hämeenlinna (asiakaspalvelu avoinna ma-pe klo 8.00-16.15)

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 21-22, 24-26**Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:****Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli****pöytäkirjan pykälät: 23**

Käyntiosoite: Näsilinnankatu 26 (7. krs), 33200 Tampere

Postiosoite: Näsilinnankatu 26 (7. krs), 33200 Tampere

Sähköposti: tampere.tuomiokapituli@evl.fi

Valitusaika on **30 päivää** päätöksen tiedoksisaannista.

Muutoksenhakuajan laskeminen

Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, saantitodistuksen osoittamana ajankohtana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näytetä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

VALITUKSEN SISÄLTÖ JA LIITTEET SEKÄ VALITUKSEN TOIMITTAMINEN JA OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä valitusviranomaiselle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei valitusviranomainen toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1383/2018) 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 260 € ja markkinaoikeudessa 2 050 €. Käsittelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4 100 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa ja 6 140 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.